

МОДУЛЬ IV

ТЕМА: ВСТАНОВЛЕННЯ ПОЖЕЖНОГО АВТОМОБІЛЯ НА ВОДОДЖЕРЕЛО

Заняття по засвоєнню цих вправ проводяться з метою вивчення та тренування особового складу у збиранні всмоктуючих ліній, а також з метою тренування водіїв у роботі з насосом пожежного автомобіля.

4.1 Встановлення пожежної колонки на пожежний гідрант

Встановлення пожежної колонки на пожежний гідрант проводиться при бойовому розгортанні або за командою **"Колонку на пожежний гідрант - встановити !"**.

Автомобіль встановлюється на відстані 3-3,5 м від гідранта, насосом до останнього. Пожежний-рятувальник відкриває відсік автомобіля, відкріплює колонку, кладе її на ліве передпліччя, а в праву руку бере гак для відкривання кришки колодезя гідранта і все це переносить до гідранта. Кладе колонку на землю, гакком зачіплює кришку гідранта і потужним поштовхом праворуч (ліворуч) від себе відкидає її на землю, опускається на коліно і знімає ковпачок гідранта, бере колонку за напірні патрубки, встановлює на стояк таким чином, щоб гніздо рукоятки співпало з квадратом клапана гідранта. Потім за годинниковою стрілкою робить 5,5- 6 півобертів. Після цього береться обома руками за рукоятку колонки та повільно обертає її проти годинникової стрілки до відказу (на 18 - 20 півобертів). Вода в колонку починає поступати після 5-6 півобертів рукояткою. Вода від колонки подається в рукавну лінію або в пожежний насос за командою **"Воду - дами !"** Для пуску води, пожежний-рятувальник на напірних патрубках колонки, відкриває проти годинникової стрілки маховики до відказу (на 15-16 півобертів).

Подача води припиняється за командою **"Воду - зупинити!"** Пожежний-рятувальник обертає маховики колонки за годинниковою стрілкою, тим самим закриваючи напірні патрубки колонки.

За сигналом **"Відбій!"** або за командою **"Колонку – прибрати!"** пожежний-рятувальник обертає рукоятку колонки за

годинниковою стрілкою закриває клапан гідранта, береться за напірні патрубки колонки і обертає проти годинникової стрілки до кінця знімає її з гідранта. Після цього кладе колонку на землю, зачинає ковпачок стояка та кришку колодезя гідранта, бере колонку і гак, підносить до автомобіля, закріплює їх і зачинає відсік .

4.2 Встановлення автоцистерни на пожежний гідрант

Встановлення пожежного автомобіля на пожежний гідрант проводиться за командою: *"Автоцистерну на пожежний гідрант (вказується помер гідранта і спосіб з'єднання насоса з гідрантом) -встановити!"* При цьому можуть бути використані наступні способи з'єднання насоса автомобіля з гідрантом.

На два паралельних напірних рукави. В цьому випадку водій від'єднує від всмоктуючого патрубка насоса заглушку і приєднує до нього водозбірник, бере з відсіків автомобіля чотирьохметрові рукави, розмотує їх в напрямку пожежного гідранта і приєднує з'єднувальні головки рукавів до водозбірника. Пожежний-рятувальник готує гідрант і встановлює колонку, приймає протилежні з'єднувальні головки напірних рукавів, приєднує їх до патрубків колонки і проводить пуск води до насоса.

На два паралельних всмоктуючих рукави. Водій від'єднує від всмоктуючого патрубка насоса заглушку, приєднує до нього водозбірник, за допомогою висувних стрічок виймає із пеналів два всмоктуючих рукави і широким хватом рук приєднує їх до водозбірника. Пожежний-рятувальник готує гідрант і встановлює колонку. По черзі приймає від водія всмоктуючі рукави, широким хватом рук приєднує їх до напірних патрубків пожежної колонки і проводить пуск води в насос.

Паралельно на один всмоктуючий і один напірний рукав. Водій від'єднує від всмоктуючого патрубка насоса заглушку, приєднує водозбірник, бере з відсіка автомобіля чотирьохметровий напірний рукав, розмотує його від насоса до колонки, приєднує з'єднувальну головку рукава до водозбірника, за допомогою висувної стрічки виймає із пенала всмоктуючий рукав, приєднує ближню з'єднувальну головку до водозбірника. Пожежний-рятувальник готує гідрант і встановлює колонку, приєднує до

патрубка колонки напірний рукав, приймає від водія всмоктуючий рукав, широким хватом рук приєднує його до іншого патрубка колонки і проводить пуск води до насоса.

4.2.1 Умови виконання вправи

Автоцистерна (насосно-рукавний автомобіль) знаходиться на відстані 3 м від пожежного гідранта до всмоктуючого патрубка насоса. Пожежний-рятувальник і водій стоять за метр від автомобіля спиною до відсіка, в якому розміщена пожежна колонка. Пожежно-технічне обладнання закріплено на своїх місцях, дверцята відсіків зачинені, кришка колодязя гідранта знята, кришка стояка гідранта відкрита.

Початок: подана команда *"Автоцистерну на пожежний гідрант (вказується номер гідранта і спосіб з'єднання насоса з гідрантом) - встановити!"*

Закінчення: колонка накручена на стояк пожежного гідранта до відказу, всмоктуючі рукави приєднані.

4.2.2 Норматив відпрацювання

№п/п	Виконання вправи	Час (секунди)		Оцінка
		Влітку	Взимку	
1	Пожежним-рятувальником та водієм	26(40)	29(43)	5
		29(43)	32(46)	4
		32(46)	35(49)	3

Примітка

1. В дужках вказаний норматив із забором води, час фіксується в момент появи води із напірного патрубка насоса.

2. При виконанні вправи на автомобілі з переднім розміщенням всмоктуючого патрубка до норми часу додається 10 с.

4.2.3 Заходи безпеки праці при відпрацюванні вправи

– Перед відпрацюванням нормативу проводиться зовнішній огляд ПТО та перевіряється правильність його розміщення і закріплення у відсіках автомобіля;

– Слід проявляти обережність при відкриванні відсіків автомобіля.

– В момент вилучення всмоктуючого рукава номери бойової обслуги повинні знаходитися ліворуч або праворуч пенала

автомобіля (для запобігання прямого удару з'єднувальною головою при виході рукава із пенала).

- Кришку колодязя пожежного гідранта треба відкривати за допомогою спеціального гака або лома, при цьому необхідно запобігати травмуванню рук та ніг.

- На початковій стадії встановлення колонки на пожежний гідрант тулуб пожежного-рятувальника не повинен нахилитися над колонкою (для запобігання удару в момент зриву колонки із стояка пожежного гідранта).

- При укладці всмоктуючих рукавів висувна стрічка притримується пожежним-рятувальником вздовж рукава.

- Не допускається освітлювання колодязів пожежних гідрантів відкритим вогнем.

- Забороняється спускатися в колодязь водокомунікацій без ізолюючих протигазів та рятувальної мотузки.

- У випадках необхідності спуску в колодязь це дозволяється тільки в ізолюючих протигазах з умови страхування рятувальною мотузкою.

- При наявності небезпеки подається команда "СТІЙ!".

При заборі води:

- застосування напірних рукавів для роботи на насосі від гідранта допускається тільки в тому випадку, якщо вода поступає із колонки під тиском більше 2 атм;

- застосування всмоктуючих рукавів для роботи на насосі від гідранта допускається тільки в тому випадку, якщо вода поступає з колонки під тиском менше 2 атм;

- одночасне застосування одного всмоктуючого і одного напірного рукавів допускається тільки в тому випадку, якщо водію не відомий тиск води у водопровідній мережі.

4.3 Встановлення автоцистерни на водоймище

Встановлення пожежного автомобіля на водоймище проводиться за командою: ***"Автоцистерну на водоймище (вказується номер водоймища і кількість всмоктуючих рукавів) - встановити!"***. При цьому дії бойової обслуги будуть наступними.

При встановленні пожежного автомобіля на два всмоктуючих рукави діаметром 125 мм водій від'єднує заглушку від всмок-

туючого патрубка насоса, за допомогою висувної стрічки висуває з лівого пенала автомобіля всмоктуючий рукав на довжину 1,5 м. Пожежний-рятувальник бере із відсіка автомобіля всмоктуючу сітку і разом з водієм приєднує її до всмоктуючого рукава, який висунутий з пенала. Потім водій і пожежний-рятувальник беруть всмоктуючий рукав із правого пеналу автомобіля, один кінець рукава пожежний-рятувальник кладе на землю і допомагає водію приєднати другий кінець рукава до всмоктуючого патрубка насоса. Після чого вони виймають рукав з лівого пенала і переносять його до вільної з'єднувальної головки першого рукава. Разом з'єднують рукави між собою. Пожежний-рятувальник ключами затягує з'єднувальні головки рукавів, піднімає кінець рукава з всмоктуючою сіткою і занурює його в воду, прив'язує вільний кінець мотузки, який відходить від важеля зворотнього клапана всмоктуючої сітки, до будь-якого предмета або за всмоктуючий рукав.

4.3.1. Умови виконання вправи

Автоцистерна (автомобіль насосно-рукавний) знаходиться біля водоймища. Двигун працює на малих обертах. Пожежно-технічне обладнання закріплено на своїх місцях, рукавна катушка знята. Пожежний-рятувальник і водій стоять напроти осі задніх коліс автомобіля.

Початок: подана команда *"Автоцистерну на водоймище (вказується номер водоймища і кількість всмоктуючих рукавів) - встановити!"*.

Закінчення: Двигун переключений на насос, всмоктуюча лінія зібрана, мотузка всмоктуючої сітки розмотана.

4.3.2 Норматив відпрацювання

№п/п	Виконання вправи	Час (секунди)		Оцінка
		Влітку	Взимку	
1	Пожежним-рятувальником та водієм	45(75)	50(80)	5
		50(80)	55(85)	4
		55(85)	60(90)	3

Примітка

1. В дужках вказаний норматив із забором води, час фіксується в момент появи води з напірного патрубка насоса.

2. При виконанні вправи на автомобілі із середнім розміщенням насоса до норми часу додається 3 сек.

3. При виконанні вправи на автомобілі з переднім розміщенням всмоктуючого патрубку до норми часу додається 10 сек.

4.3.3 Заходи безпеки праці при відпрацюванні вправи

– Перед відпрацюванням вправи проводити зовнішній огляд ПТО та перевіряти правильність його розміщення і закріплення у відсіках автомобіля.

– Слід проявляти обережність при відкриванні відсіків автомобіля.

– В момент вилучення всмоктуючого рукава номери бойової обслуги повинні знаходитись зліва або справа від пеналу автомобіля (для запобігання прямого удару з'єднувальною головою при виході рукава з пеналу).

– Обов'язково вказуються шляхи пересування пожежного рятувальника із всмоктуючою рукавною лінією, яка вже зібрана, до водоймища.

–

– При здійсненні забору води мотузка, яка кріпиться до важеля зворотнього клапана, другим кінцем прив'язується до якогось предмету або до всмоктуючого рукава.

– При укладці всмоктуючих рукавів висувна стрічка притримується вздовж рукава.

– При наявності небезпеки подається команда "СТІЙ!".

Тестове завдання до модуля IV

1 - Коли виконується установка колонки на пожежний гідрант?

1. При бойовому розгортанні ;
2. По команді "Пожежну колонку став!";
3. Вірна відповідь 1;
4. Всі відповіді вірні.

2 - На яку відстань встановлюється АЦ привстановленні на гідрант?

1. 3,7 м.;
2. 3,5 м.;
3. 4,5 м.;
4. 4,7 м.;

3- Який спосіб встановлення АЦ на гідрант при тиску в мережі водопостачання 2 атм.

1. На два паралельних всмоктуючих рукави;
2. На два паралельних напірних рукави;
3. На два паралельних одного напірного одного всмоктуючого рукава;
4. Всі відповіді вірні.

4 - Який спосіб встановлення АЦ на гідрант при тиску в мережі водопостачання більш 4 атм.?

1. На два паралельних всмоктуючих рукави;
2. На два паралельних напірних рукави;
3. На два паралельних одного напірного, одного всмоктуючого рукава;
4. Всі відповіді вірні.

5 - В якому випадку АЦ встановлюється на гідрант на один всмоктувальний та один напірний рукав?

1. Якщо тиск у мережі водопостачання не відомий;
2. Завжди;
3. Якщо тиск у мережі водопостачання більш 3 атм;
4. Якщо тиск у мережі водопостачання не більш 3 атм.

6 - Хто приєднує сітку до всмоктувального рукава при встановленні АЦ на водойму?

1. Водій;
2. Пожежний-рятувальник;

3. Командир відділення;

4. Не вірна відповідь 3;

7 - Який час виконання нормативу по установці АЦ на гідрант.

1. 26,29,32 ск.;

2. 29,32,35 ск.;

3. 25,27,30 ск.;

4. Вірна відповідь 1,2.

8 - Який час виконання нормативу по установці АЦ на водойму.

1. 29,32,35 ск.;

2. 45,50,55 ск.;

3. 26,29,32 ск.;

4. 25,27,30 ск.;

9 - Що потрібно зробити з мотузкою від сітки після занурення її у водойму?

1. Занурюється разом з сіткою для спрацювання зворотнього клапана сітки;

2. Закріплює її за будьякий предмет;

3. Постійно тримає в руках і не відпускає;

4. Правильна відповідь 2,3.

10 - Кількість розрахунку при виконанні нормативу по установці АЦ на водойму.

1. 3;

2. 5;

3. 1;

4. 2.